

סדר הלימוד ליום י"ג חשוון:

סדר לקוטי פתח"ן היופני:

התורה טו לשון רצנו, זכרנו לזכרה

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' (שמות יט):

א מי שרוצה לטעם טעם אור הגנוז, הינו סודות התורה שיתגלה לעתיד, צריך להעלות מידת היראה לשרשה:

ב ובמה מעלין את היראה? בבחינת משפט, כמו שכתוב

(משלי כט): "מלך במשפט יעמיד ארץ", וארץ הוא

בחינת יראה, כמו שכתוב (תהלים ע"ו): "ארץ יראה", הינו שישפט

את כל עסקיו, כמו שכתוב (שם קי"ב): "יכלכל דבריו במשפט", הינו

שישפט וידין בעצמו כל עסקיו, ובזה יסיר מעליו כל הפחדים,

ויעלה בחינת יראה ברה ונקיה, ותשאר אך יראת-השם ולא

יראה אחרת.

כ כי כשאין אדם דן ושופט את עצמו, אזי דנין ושופטין אותו

למעלה, כי אם אין דין למטה – יש דין למעלה' (דברים רבא

ה); וכששופטין את האדם במשפט דלעלא, אזי הדין נתלבש בכל

הדברים, וכל הדברים נעשים שלוחים למקום לעשות בזה האיש

משפט כותב, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (נדרים מא):

"למשפטיך עמדו", אזי "הכל עבדיך" – לעשות דין בזה האדם.

אבל כששופט את עצמו, וכשיש דין למטה אין דין למעלה, ואין

היראה מתלבש בשום דבר לעורר את האדם, כי הוא בעצמו

נתעורר. וזהו (תהלים נ): "ושם דרך" – מי ששם ארחותיו (כמו שדרשו

'סיני ועוקר הרים, הי מניחו עדיף? והשיבו: סיני עדיף, כי הכל צריכין למרי חטיא; והתורה שבנגלה הכל צריכין לה, אבל התורה שבנסתר – ועירין אנון דצריכין לה.

ובחינת סיני הוא בחינת שפלות, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (סוטה ה.), שהניח הקדוש ברוך הוא כל ההרים, ולא נתן התורה אלא על הר סיני. וחכמינו, זכרונם לברכה, אמרו (שם ה:), שתפלת השפל אין נמאסת, כמו שכתוב (תהלים נ"א): "לב נשבר" וכו'. ועל ידי תפלה שהיא במסירת נפש, שמתבטל כל גשמיותו ואין גבול, וכשאיין גבול, אזי יכול להשיג התורה שלעתידי, שהיא אינה גבול ואין נתפסת בגבול:

ה וזה שאמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי ההיא אקרוקתא, דחזי כי אקרא דהגרוניא. ואקרא דהגרוניא כמה חזי? שתין בתי. אתא תנינא בלעה. אתא פושקנצא ובלעה לתנינא, וסלק יתב באילנא. תא חזי כמה נפיש חילא דאילנא. אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דחזי חתם לא הימנה.

רַסְצ"ס:

אקרוקתא – צפרדע. באקרא דהגרוניא – גדול היה באותה פרך. ואקרא דהגרוניא כמה חזי, שתין בתי – תלמודא קאמר לה. אתא תנינא – רבה קאמר לה. פושקנצא – עורב נקבה. באילנא – על ענף אחד בדרך העופות. לא הימני – לא האמנתי.

אקרוקתא – פרש רבנו שמואל: צפרדע. וזה בחינת עלית היראה לשרשה, הינו דעת; כי צפרדע היא מלה מרכבת: צפר דעה (תנא דבי אליהו ז' ובכונות ההגדה), וצפור הוא בחינת יראה, בחינת ארץ, כמו שכתוב (ישעיהו כ"ד):

זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר

תִּסְבֵּךְ מִזֶּה רִנָּתְךָ לְ"עֵד לְעַמִּי מִקֻּדְשׁ שִׁדְרָךְ לְעַד מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ יִהְיֶה תִּיקוּן לְכָל" -
זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עַיִן הוֹצֵאת "נִצְחָתִי וְאֵנֶכָח" שְׁעֵי יְשִׁיבַת תִּיקוּן הַמִּידוֹת

"מִכַּנֶּף הָאָרֶץ זְמִירוֹת" וְכוּ', וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ס): "מִי אֵלֶּה" -
אוֹתִיּוֹת 'אֱלֹקִים' - כָּעֵב תְּעוֹפִינָה" וְכוּ', וְדַעַה הִיא שֶׁרֵשׁ הַיְרָאָה.
וְדַמִּיָּא לְאֶקְרָא דְהַגְרוּנִיָּא - לְשׁוֹן (שָׁם נ"ח): "קְרָא בְּגָרוֹן", שְׁזֵה
בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּנִגְלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה
(עֲרוּבִין נד.): 'לְמוֹצִיאֵיהֶם בְּפֶה', כִּי עַל-יְדֵי עֲלִית הַיְרָאָה לְבְּחִינַת
דַּעַת, זֹכִין לַתּוֹרָה שֶׁבְּנִגְלָה.

וְאֶקְרָא דְהַגְרוּנִיָּא כַּמָּה הָוָה, שְׁתִּין בְּתִי - זֶה בְּחִינַת
תְּפִלָּה, כִּי כְּשֶׁאֲנוּ קוֹרְאִין לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּתַאֲרִים שֶׁל בֶּשָׂר וְדָם, וְהוּא נִמְצָא לָנוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֵלָיו - זֶה חֶסֶד
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם לֹא הָיָה בְּחֶסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לֹא הָיָה כְּדָאִי
לְקָרָא וּלְכַנּוֹת אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּתַאֲרִים וּשְׁבָחִים וְתִבּוֹת וְאוֹתִיּוֹת,
אַבֵּל זֶה הַכֹּל חֶסֶד שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה: 'שְׁתִּין בְּתִי' - זֶה בְּחִינַת
חֶסֶד, בְּחִינַת אֲבָרָהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ו): "שְׁשִׁים הֵמָּה
מְלָכוֹת", פִּירֵשׁ רַש"י: 'זֶה בְּחִינַת אֲבָרָהֶם; 'וּבְתִי' - 'לְשׁוֹן בְּתִי
מְלָכוֹת' (סוּטָה י"א: וּמוֹבָא בְּרַש"י שְׁמוֹת א' י"ט). וְזֶה (שָׁם ב): "סְמִכוּנֵי
בְּאַשְׁשׁוֹת" - כְּמוֹ שֶׁמְשִׁימִין אֲשִׁישׁוֹת כְּנֶגֶד אוֹר גָּדוֹל, כְּדִי
לְהַסְתִּיב לְבָאוֹר הַגָּדוֹל עַל-יְדֵי אֲשִׁישׁוֹת, כֵּן גִּזַּר חֶסְדּוֹ לְסִמּוּךְ אוֹתָנוּ
בְּתַאֲרִים וּשְׁבָחִים הָאֵלּוּ. וְזֶה לְשׁוֹן: "סְמִכוּנֵי", שֶׁהוּא בְּחִינַת סְמ"ךְ,
וּבְחִינַת שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, בְּחִינַת אֲבָרָהֶם, שֶׁהוּא בְּחִינַת סְמ"ךְ
בְּתִי.

סְדֵר קִצּוֹר לְקוּטֵי מִזְמֵרֵי הַיּוֹמֵי:

אוֹר הַגְּנוּז - טו

אֵל מִי שְׁרוּצָה לְטַעַם טַעַם אוֹר הַגְּנוּז הֵינּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה שֶׁיִתְגַּלּוּ
לְעֵתִיד צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת מִדַּת הַיְרָאָה לְשֶׁרֶשֶׁת. וְזֶה זֹכִין עַל-יְדֵי

מִשְׁפָּט שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁמִפְרָשׁ
 לְבוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשׁוֹפֵט וְדָן אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל עֲסָקָיו וּבְזֶה
 יִסִּיר מֵעַלָּיו כָּל הַפְּחָדִים וּמַעְלָה הִירָאָה מִנְּפִילְתָּהּ. כִּי כְּשֵׁאִין
 הָאָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ אַזִּי דָּנִין וְשׁוֹפְטִין אוֹתוֹ לְמַעְלָה וְאַזִּי
 הַדִּין נִתְּלַבֵּשׁ בְּכָל הַדְּבָרִים, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם נַעֲשִׂים שְׁלִיחִים
 לְמָקוֹם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָאִישׁ מִשְׁפָּט כָּתוּב, הֵינּוּ שֶׁיִּכּוֹל לְקַבֵּל עַנְשׁוֹ
 וְדִינוֹ עַל־יָדֵי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין בְּחוּשׁ שֶׁכְּשֶׁמִּגִּיעַ
 לְאָדָם אֵיזֶה דִּין וְיִסּוּרִין חֵם וְשָׁלוֹם, עַל־פִּי רַב הֵם בָּאִים עַל־יָדֵי
 סִבָּה קְלָה עַל־יָדֵי דְבָר קָטָן, שְׁלֵא הָיָה עוֹלָה עַל הַדַּעַת שֶׁעַל־יָדֵי
 דְבָר קָטָן כְּזֶה יִתְגַּלְּגַל לוֹ חוֹלְאָת וְיִסּוּרִים כְּאֵלֶּה חֵם וְשָׁלוֹם. אֲךָ כָּל
 זֶה מַחֲמַת שֶׁהַדִּין שֶׁעַלָּיו מְלַמְּעָה נִתְּלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדְּבָר כִּדִּי לַעֲשׂוֹת
 בּוֹ הַמִּשְׁפָּט הַמִּגִּיעַ לוֹ. וְכָל זֶה כְּשֵׁאִין הָאָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ
 בְּעַצְמוֹ אֲבָל כְּשֶׁשׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ בְּעַצְמוֹ כַּנִּ"ל אַזִּי נִתְּבַטַּל הַדִּין
 שֶׁלְּמַעְלָה וְאִינוֹ צָרִיךְ לְהִתְיַרֵּא וּלְפַחַד מִשׁוֹם דְּבָר כִּי אִין דִּינוֹ
 מְלַבֵּשׁ בָּהֶם כִּי כְּבָר בְּטַל בְּעַצְמוֹ הַדִּינִים עַל־יָדֵי שְׁדָן אֶת עַצְמוֹ
 בְּעַצְמוֹ. וְאִין הִירָאָה מִתְּלַבֵּשׁת בְּשׁוֹם דְּבָר לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם כִּי
 הוּא בְּעַצְמוֹ נִתְּעוֹרֵר. וּבְזֶה מַעְלָה אֶת הִירָאָה לְשֶׁרֶשֶׁה שִׂיחָיָה לוֹ
 רַק יִרְאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִרְאֵה אַחֲרָת וְעַל־יָדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְאוֹר
 הַגְּנוּז הַנִּ"ל:

ב מי שרוצה לטעם טעם אור הגנוז כנ"ל ירבה בהתבודדות בינו
 לבין קונו וידין וישפט את עצמו בכל עת כל עסקיו ומעשיו, אם
 כך ראוי והגון לו לעשות ולהתנהג נגד השם יתברך הגומל עמו
 טובות בכל עת ורגע, ויכליל דבריו במשפט (תהלים קי"ב ה). ועל
 הכל יבוא במשפט עם עצמו והוא בעצמו ידן וישפט את עצמו
 על כל עסקיו ומעשיו. ובזה יסור מעליו כל הפחדים וינצל

וּבֵאתִי לְהַכִּסֵּא וְרָאִיתִי שֵׁם רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה, רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה מִמָּשׁ. וְכֵן יוֹם-כְּפוּר, יוֹם-כְּפוּר מִמָּשׁ. וְכֵן סְכוּת, סְכוּת מִמָּשׁ. גַּם שָׁמַעְתִּי שֶׁהָיוּ צוֹעְקִים (יִשְׁעִיהָ א): "חֲדָשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׁנָאָה נִפְשִׁי", מִה לָּכֶם לָדוֹן אֶת הָעוֹלָם, רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה בְּעֶצְמוֹ יִשְׁפֹּט. וּבָרְחוּ כָּלָם עִם כָּל מִנְהִיגֵי הַדּוֹר כָּלָם בָּרְחוּ.

וְרָאִיתִי שֵׁם שֶׁהָיָה חָקוֹק עַל הַכִּסֵּא כָּל צוּרוֹת שֶׁל כָּל בְּרוּאֵי עוֹלָם, וְכָל אֶחָד הָיָה חָקוֹק עִם בֵּת זוּגוֹ אֶצְלוֹ וּבִשְׁבִיל זֶה נַעֲשִׂין תִּכְרָף שְׂדוּכִים. כִּי כָּל אֶחָד מָצָא שֵׁם וְרָאָה בֵּת זוּגוֹ. וּמֵאַחַר שְׂבִימִים הַקּוֹדְמִים לְמִדְתִּי, נָפַל בְּדַעְתִּי שֶׁפְּסוּק (דְּנִיאל ז): "כָּרְסִיָּה שְׂבִיבִין דִּי נוּר" רָאשִׁי-תִּבּוֹת שִׁדְכָן כִּי עַל-יְדֵי הַכִּסֵּא נַעֲשִׂין שְׂדוּכִין כַּנִּל, גַּם כָּרְסִיָּה רָאשִׁי-תִּבּוֹת רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה יוֹם-כְּפוּר סְכוּת. וְעַל-כֵּן בְּשִׁמְנֵי עֶצְרַת זוּגָא דְמִטְרוֹנִיתָא. וְשָׂאֲלֵתִי מַה יְהִיָּה פְּרָנְסְתִי וְאָמְרוּ לִי שֶׁאֲהִיָּה שִׁדְכָן וְהָאֵשׁ הַקִּיף סְבִיבוּ.

כִּי בְּאַמְת רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה הִיא טוֹבָה גְּדוֹלָה כִּי הוּא מוֹעֵד שֶׁהַלְבָּנָה מִתְכַּסֶּה בּוֹ, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (חֵלִין ס): הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. וְהוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה לְהָעוֹלָם, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ יְכוּלִין לְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה.

עֵינַי כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר, וַיְכַן הַשֵּׁם אֶת הַצֶּלַע. הַמְדַבֵּר מִשָּׂרְשֵׁי נְשָׁמוֹת הַכְּלוּלִים בַּכִּסֵּא עֵינַי שֵׁם הַיְטִיב כָּל הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא סִימָן א' כִּי הוּא פְּרוּשׁ עַל הַמַּעֲשֵׂה הַנִּל. כִּי זֹאת הַתּוֹרָה נֶאֱמָרָה בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה שְׂאֲחַר זֶה הַסְּפֹר, וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים וְנֶעְלָמִים מְאֹד. גַּם חָסֵר קֶצֶת כִּי לֹא נִכְתַּב בְּשִׁלְמוֹת.

וּפְעַם אַחַת דִּבֵּר מִהַמַּעֲשִׂיּוֹת וְהַזְכִּיר אֶזְ עֵינַי זֶה מִקְּשֵׁר הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה עִם הַתּוֹרָה הַנִּל. כַּמָּה נוֹרָא וְנִפְלָא וְנִשְׁגָב מְאֹד הָעֵינַי הַזֶּה לְמִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב לְהַבִּין. וְאִז אָמַר אִם אֵינְ אַתֶּם שְׂמַחִים אֵינִי יוֹדֵעַ

הִירָאִים – פְּרַנְסָתָם בָּא עַל־יַדֵּי טְלִטּוּלִים. ג. לְפַעְמִים הַצְדִּיק בָּא לְטְלִטּוּלִים, כְּדֵי שְׂיָבֹא לְעוֹלָם הַבָּא וַיִּזְכֹּר כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהָיָה בָּהֶם, וְעַל־יַדֵּי זֶה יָבֹאוּ טוֹבוֹת לְאֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת. ד. לָאוּ בְּכָל מְקוֹם אָדָם זוֹכָה לְסַגֵּל תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. בְּשִׁבִיל זֶה הַקְּדוֹשׁ־שִׁבְרוּךְ־הוּא מְסַבֵּב סְבוּבִים, שְׂיֵצֵא זֶה הָאָדָם מִמְּקוֹם הַזֶּה לְמְקוֹם אַחֵר. ה. לְפַעְמִים נִתְחַיֵּב אָדָם אֵיזְהוּ גְלוֹת וְנִתְחַלֵּף לוֹ עַל אֵיזְהוּ חוֹלְאֵת.

טְהוּרָה

חֵלֶק שְׁנֵי א. אִשָּׁה כְּשֶׁרָחַ מִטְהוּרַת הַבַּיִת מִצָּרְעַת.

יְשׁוּעָה א. אֵין עוֹשִׂין נִם אֵלָא לְמִי שְׂיֵישׁ לוֹ מְסִירוֹת־נַפְשׁ עַל קְדוֹשׁ־הַשֵּׁם. ב. הַשְּׂמִיחַ בְּיַסּוּרִין, מְבִיא יְשׁוּעָה. ג. עַל־יַדֵּי הַתְּבוּדוֹת בָּא יְשׁוּעָה. ד. עַל־יַדֵּי נְסִיוֹן עוֹשִׂין לוֹ נִם. ה. עַל־יַדֵּי צְדָקָה בָּא יְשׁוּעָה. ו. עַל־יַדֵּי צְנִיעוּת שֶׁל אָדָם מִחֲזִירִין לוֹ כָּל הַטּוֹבוֹת, שְׁנִטֵּל אָדָם אַחֵר בְּתַפְלוּתוֹ. ז. אֵין עוֹשִׂין נִם לְנוֹאֵף. ח. אֵל תְּסַמֵּךְ עַל הַנֶּסֶם, כָּל זְמַן שֶׁאַפְשָׁר לָךְ לְהַנְצִיל בְּמָמוֹן אוֹ בְּדָבָר אַחֵר. ט. קִדְּם שְׂעוֹשָׂה הַקְּדוֹשׁ־שִׁבְרוּךְ־הוּא נִם לְאָדָם, הָאָדָם הַזֶּה נוֹפֵל לְרַעָה, וְהַכֹּל לְפִי גְדֹל הַנֶּסֶם. י. מִי שְׂאֵינּוּ מְזַכִּיר שֵׁם עֲבוּדָה זָרָה, הַקְּדוֹשׁ־שִׁבְרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת. יא. מִי שֶׁצָּרִיךְ לְאֵיזְהָ יְשׁוּעָה, יִשְׂמַח אֶת הַצְדִּיק. יב. עַל־יַדֵּי בְּטָחוֹן הָאָדָם נִפְלָט מִצָּרוֹתָיו. יג. עַל־יַדֵּי צְדָקָה תְּזַכֶּה, שְׂלֵא תִצְטָרֵךְ לִישׁוּעַת אָדָם. יד. עַל־יַדֵּי בְּטָחוֹן תְּזַכֶּה לְהַבִּין, שְׂיִשׁוּעָתְךָ מֵאֵת הַקְּדוֹשׁ־שִׁבְרוּךְ־הוּא וְלֹא מֵאָדָם. טו. נִם עַל־יַדֵּי אֶמֶת תְּזַכֶּה לְזֶה. טז. כְּשֶׁאָדָם בָּא לְאֵיזְהָ נְסִיוֹן, יִדַּע כְּשִׂיעָמוּד בְּזֶה הַנְּסִיוֹן, שֶׁהַקְּדוֹשׁ־שִׁבְרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ נִם. יז. עַל־יַדֵּי בְּטָחוֹן יִזְכֶּה לְשִׂמְחַת בְּחֶסֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. יח. עַל־יַדֵּי לְמוּד בְּעִמְדָה מִפֶּר עֲצַת הָאֱמוּנוֹת. יט. עַל־יַדֵּי תַעֲנִית הָאָדָם נִצּוּל

סדר שאלתו ערוף הימני:

(ג) צריך קודם תפלה להסיר כיחו וניעו וכל דבר הטורדו. (ד) צריך לרחוץ ידיו במים, אם יש לו; ואם אין לו, צריך לחזור אחריהם עד פרסה. והני מילי כשהוא הולך בדרך והמים נמצאים לפניו, אבל אם צריך לחזור לאחוריו למקום מים עד מיל, חוזר; יותר ממיל, אינו חוזר. ואם מתירא שיעבור זמן התפלה, ינקה ידיו בצרור או בעפר או בכל מידי דמנקי (ועיין לקמן סימן רל"ג). (ה) רחץ ידיו שחרית והסיח דעתו, צריכים נטילה לתפלה, אם יש לו מים, אע"פ שאינו יודע להם שום לכוך, ולא יברך; ואם אין לו מים מזומנים, אין צריך לחזור וליטול. הגה: ואפילו היו ידיו מלוכלכות ונוטלן לתפלה, אינו מברך וכדלעיל סימן ו'. (ו) העומד בתפלה ונזכר שנגע במקום מטונף, די בנקיון עפר או צרורות או מחכך ידיו בכותל. (ז) מקום מטונף, היינו מקומות המכוסין באדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה, וכן אם חיכך הראש. הגה: ולכן אסור ליגע במקומות אלו בשעה שעומדים בתפלה או עוסק בתורה (כל בו), וכן בצואת האוזן והאף כ"א ע"י בגד (מהרי"ל). (ח) המשתין, לא יתפלל עד שישהא כדי הלוך ד' אמות, משום ניצוצות; והמתפלל לא ישתין עד שישהא כדי הלוך ד"א, שכל ד"א תפלתו שגורה בפיו ורחושי מרחשין שפוותיה. (ט) הרוקק לא יתפלל עד שישהא ד"א; המתפלל לא ירוק עד שישהא ד"א. ודוקא לרצונו, אבל אם נזדמן לו רוק, מותר (ועיין לעיל סימן צ"ז).

(י) טוב ליתן צדקה קודם תפלה.

סימן צג (א) ישהה שעה אחת קודם שיקום להתפלל, כדי שיכוין לבו למקום; ושעה אחת אחר התפלה, שלא תהא נראית עליו כמשאוי שממהר לצאת ממנה. (ב) לא יעמוד להתפלל אלא באימה והכנעה, לא מתוך שחוק וקלות ראש

ודברים בטלים ולא מתוך כעס, אלא מתוך שמחה כגון: דברי תנחומין של תורה סמוך לגאולת מצרים או סמוך לתהלה לדוד שכתוב בו: רצון יראיו יעשה, שומר ה' את כל אוהביו (תהילים קמה יט - כ). (ג) אין עומדים להתפלל מתוך דין, ולא מתוך הלכה שלא יהא לבו טרוד בה, אלא מתוך הלכה פסוקה. הגה: והיינו נמי כמו מתוך שמחה, כי פקודי ה' ישרים משמחי לב (תהילים יט, ט) (טור). (ד) העוסק בצרכי צבור כעוסק בתורה דמי, פירוש: לענין לעמוד מתוכו להתפלל, שגם זו שמחה היא לו שעוסק בצרכי צבור. וי"מ דהיינו לענין דאינו צריך לפסוק להתפלל.

סימן צד (ח) בקומו להתפלל, אם היה עומד בח"ל, יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל ויכוין גם לירושלים ולמקדש ולבית קדשי הקדשים; היה עומד בא"י, יחזיר פניו כנגד ירושלים ויכוין גם למקדש ולבית קה"ק; היה עומד בירושלים, יחזיר פניו למקדש ויכוין ג"כ לבית קדשי הקדשים; היה עומד אחורי הכפורת, מחזיר פניו לכפורת. (ז) אם מתפלל לרוח משאר רוחות, יצדד פניו לצד א"י אם הוא בח"ל; ולירושלים, אם הוא בא"י; ולמקדש, אם הוא בירושלים. הגה: ואנו שמחזירין פנינו למזרח, מפני שאנו יושבים במערבה של א"י, ונמצא פנינו לא"י (טור וסמ"ג). אין עושין מקום הארון וצד התפלה נגד זריחת השמש ממש, כי זהו דרך המינים, רק מכוונים נגד אמצע היום (הגהות אלפסי החדשים). ומי שרוצה לקיים אמרם: הרוצה להעשיר יצפין או להחכים ידרים, מכל מקום יצדד פניו למזרח. (ג) מי שאינו יכול לכוין הרוחות, יכוין לבו לאביו שבשמים.

סֵדֶר לְקוּמֵי תְּפִלֹּת הַיּוֹמִי:

תְּפִלָּה כ לכו: "מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה מקצה הארץ אליך אקרא בעטף לבי בצור ירום ממני

תִּנְחַנִּי, חוּם וְחֶמֶל עָלַי, יַעֲזֹרְרוּ רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים עָלַי, וְעֲזֹרְנִי וְזַכְּנִי לִילְךָ וּלְבֹא מִהֲרָה לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא מְקוֹר קְדֻשָׁתֵנוּ כַּאֲשֶׁר אַתָּה יְדַעְתָּ ה' אֱלֹהֵינוּ שְׁכַל קְדֻשָׁתֵנוּ וְטַהֲרָתֵנוּ וְכָל יְהִדוּתֵנוּ תָלוּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּאַמֶּת, וְלִילְךָ וּלְעֵלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, כִּי אִם עַל יְדֵי שְׂזוּכִין לְבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקוֹם קְדֻשָׁתֵנוּ, הָאֶרֶץ אֲשֶׁר בְּחֵרְתָּ בָּהּ מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְנָתַתָּ אוֹתָהּ לְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל הַנִּבְחָר מִכָּל הָעַמִּים לְנַחֲלָה, אֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד כְּמָה שְׁכַת־טוֹב: "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה" וְאַתָּה יְדַעְתָּ עֵצֶם רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת וְהָעֲרֻבוּבִים וְהַבְּלוּלִים הַמוֹנְעִים אוֹתֵנוּ מִזֶּה אֲשֶׁר עַל יְדָם אֵין אָנוּ יְכוּלִים לִילְךָ וּלְבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּכְבָר כְּלִינוּ יְמִינוּ וּשְׁנוֹתֵינוּ בְּחוּץ לְאֶרֶץ, וְאָנוּ מְגֻרָשִׁים מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, מֵאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה מִהַסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת ה', אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאֶרֶץ יְמִינוּ, לְשֵׁבֶת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ ה': רְצוֹ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְתַעֲזֹרֵר אֶת לְבָבֵנוּ וְאֶת לֵבָב זִרְעֵנוּ וּלְבַב כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׂיִהְיוּ לָנוּ כְּסוּפִין וְגִעְגּוּעִים גְּדוֹלִים וְהַשְׁתַּוְקוֹת נִמְרָץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִכְסַף וְנִשְׁתַּוְקַק תָּמִיד בְּאַמֶּת לְבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר תִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ לְבֹא לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּמַהֲרָה, לְמַעַן נִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לְהַתְעוֹרֵר בְּאַמֶּת לְעַבּוֹדְתֶךָ וּלְיִרְאַתֶךָ:

רַחֵם: חוּם וְחֶמֶל נָא עָלֵינוּ מְלֵא רַחֲמִים, שְׁלֵא נִבְלָה יְמִינוּ, חַם וְשָׁלוֹם, בְּחוּץ לְאֶרֶץ, כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ אֶת כָּל הַתְּלָאוֹתֵינוּ וְהַלִּישׁוֹתֵינוּ בְּעֵת הַזֹּאת, וְאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְשַׁבֵּר רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת הָעֲצוּמוֹת הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲלֵפִי אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת מְנִיעוֹת וְעַכּוּבִים אֲשֶׁר קָצְרָה יְדֵינוּ לְשַׁבְּרָם, כִּי אִם בְּכִחֶךָ הַגְּדוֹל וּבְחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים,

זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר

תּוֹסֵף מִזֶּה רִנְיָהּ וְזִי"ל "לֹא אֶנְכִּי מִקֹּדֶשׁ שִׁדְדִי לְעַד מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ יִהְיֶה תִּיקוּן לְכַל" וְזֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עַי הוֹצֵאת "נִצְחָתִי וְאֵנֶכָח" שְׁעֵי יִשִּׁיבֵת תִּיקוּן הַמִּידוֹת

וְאִין לָנוּ עַל מִי לְהִשָּׁעַן כִּי אִם עָלֶיךָ אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים חֲמַל עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וּמֵהָר לְהַבִּיאֵנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חֵישׁ קַל מְהֵרָה וְתִתֶּן לָנוּ כַּח בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְנִצְחָת אֶת הַמַּלְחָמָה לְשִׁבְר וּלְגֵרֶשׁ וּלְבַטֵּל אֶת כָּל מוֹצִיאֵי דַבַּת הָאֶרֶץ רָעָה, אֲשֶׁר מֵהֶם נִמְשָׁכִים כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וּבְלִבוֹלִים מְלָבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּאִפְּן שְׁנֹזְכָה לְשִׁבְר וּלְבַטֵּל כָּל הַמוֹנְעִים וְהַמְעַכְבִּים, וְנֹזְכָה לָבֹא לְשָׁלוֹם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חֵישׁ קַל מְהֵרָה:

רצט: וְתִשְׁפִיעַ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתִפְתַּח אֶת לִבְנוּ, שְׁנוֹכַל לְהַתְּפִיל לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל לֵב וְנִפְּשׁ וְנֹזְכָה לְשִׁפְךָ אֶת לִבְנוּ בְּמִים נֹכַח פְּנֵי ה', שְׁנִשְׁפֹּךְ שִׁיחֵנוּ וְתִפְלֹתֵנוּ לְפָנֶיךָ תָּמִיד בְּאַמַּת בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, עַד שְׁנַעֲזֹרֵר רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ וְיִהְיֶמוּ וְיִכְמְרוּ רַחֲמֵי לְבָבְךָ עָלֵינוּ עַד אֲשֶׁר נֹזְכָה שְׁתִּשְׁפִיעַ עָלֵינוּ מִלֵּב הָעֲלִיזוֹן דְּבוּרִים חֲמִים כְּגַחֲלֵי אֵשׁ כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "חֵם לְבִי בְּקֶרְבִי בְּהִגִּי תִבְעַר אֵשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי":

ש: וְנֹזְכָה לְדַבֵּר תָּמִיד דְּבוּרִים קְדוּשִׁים בְּחֲמִימוֹת וּבְהַתְּלַחְבוֹת גְּדוֹל דְּקִדְשָׁה, וְכָל דְּבַרֵּינוּ יִהְיוּ כְּגַחֲלֵי אֵשׁ וְעַל יְדֵי זֶה נֹזְכָה לְהַמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה מִלֵּב הָעֲלִיזוֹן וְתִזְכְּנוּ לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה תָּמִיד חֲדוּשִׁין דְּאוּרֵיתָא, חֲדוּשִׁין אֲמַתִּים דְּקִדְשָׁה, חֲדוּשִׁין שְׂיִהְיוּ לָךְ לְנַחַת וּלְרִצּוֹן לְפָנֵי כְּסֵא כְבוֹדְךָ, חֲדוּשִׁין שְׁתִּתְּפֹאֵר בָּהֶם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: שא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ דְּעֵלְמָא כְּלָא, אֲדוּן כָּל, אַתָּה יַדְעָתָ אֶת גְּדֹל יְקָר תְּפִאֶרֶת קְדֻשַׁת נְשִׁמְתֵנוּ בְּשָׂרֵשְׁנוּ, אֲשֶׁר לְפִי עֵצֶם קְדֻשַׁת נְשִׁמְתֵנוּ בְּשָׂרֵשָׁה הִיא רְאוּי לָנוּ לְחַדֵּשׁ תָּמִיד חֲדוּשִׁין דְּאוּרֵיתָא אֲמַתִּים, כִּי לְכַךְ נּוֹצְרֵנוּ וּבְעוֹזוֹנוֹתֵי הַרְבִּים נִתְּרַחֲקֵתִי מִמָּךְ כָּךְ, עַד אֲשֶׁר כָּבֵד עָלֵי אִפְלוּ לְבַקֵּשׁ עַל זֶה, כִּי מִסּוּדָה הַבוּשָׁה עַל פְּנֵי לְהַתְּפִיל לְזִכּוֹת לְחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמַתִּים, כִּי אֵינִי יוֹדֵעַ עַל מָה

לְבַקֵּשׁ קֶדֶם כִּי פָגַמְתִּי בְּהִדְעַת מְאֹד עַל יְדֵי פָגַם הַבְּרִית, עַד אֲשֶׁר
 אֵינִי יוֹדֵעַ אִיךָ לְהִתְחִיל וּלְבַקֵּשׁ עַל תְּקוּן פָּגַם הַבְּרִית אִם לְבַקֵּשׁ עַל
 הָעָבֹר לְתִקּוּן מַה שְּׁכָבֵר פָּגַמְתִּי מִנְעוּרֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, בְּמַחְשָׁבָה
 דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, בְּרֵאִית הָעֵינַי וּבְשִׁמְיעַת הָאָזְנוֹ וּבְשִׂאָר חוּשֵׁימַי,
 בְּשׂוֹגֵג וּבְמִזִּיד בְּאַנְס וּבְרָצוֹן אִם לְבַקֵּשׁ עַל הָעֲתִיד שְׂאֻזְכָּה מֵעַתָּה
 לְבִלִּי לְפָגַם עוֹד כָּלֵל, אֲפִלּוֹ בְּמַחְשָׁבָה בְּעֶלְמָא:

שֶׁב: מְלֵא רַחֲמִים, חַמֵּל עַל מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה, עַל לֵב עֵקֶשׁ
 וּפְתִלְתֵּל כִּי אֶתָּה יְדַעְתָּ אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצַאֲתָנִי, כִּי רְשָׁתוֹת
 פְּרוּסִים עָלֵינוּ מְכֹל צַד וּמְצִדֵי צְדָדִים, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִיךָ לְבָרַח מֵהֶם
 וְאֲפִלּוֹ לְצַעֲק אֵלֶיךָ נִמְנַע מִמֶּנִּי, כִּי אֵין לִי עוֹד דְּבוּרִים וְקוֹל לְצַעֲק
 אֵלֶיךָ, כִּי פָגַמְנוּ בְּקוֹל וּדְבוּר, וּבְכָל הַרְמֵ"ח אֵיבָרִים וּשְׁמ"ה גִּידִים,
 וְקִלְקַלְנוּ כָּל שְׁבִילֵי הַדְּעַת, וּפָגַמְנוּ בְּכָל הַנְּתִיבוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, עַד
 אֲשֶׁר נִעְלַם מִדַּעְתָּנוּ, וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין שׁוּם דְּרֶךְ וְנְתִיב אִיךָ לְזִכּוֹת
 לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת לְאַמֶּתוֹ אֲבָל עֲדִין לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְאָנוּ
 סְמוּכִים וּבְטוּחִים עַל כַּחַם שֶׁל זְקֵנִים דְּקִדְשָׁה, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים
 אֲמֵתִים אֲשֶׁר עָלִיהֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל נִשְׁעָן, וְעַל כַּחַם לְבַד אָנוּ
 נִשְׁעָנִים, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם כַּח לְמִשְׁךְ וּלְהוֹצִיא אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוֹת
 דְּסִטְרָא אַחֲרָא וּלְהַכְנִיסֵם בְּרְשׁוֹת דְּקִדְשָׁה: